

اصول طراحی پرستارانه

در مطالعات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

به انضمام طراحی الکترونیکی پرستارانه

تالیف:

دکتر ایرج ضاربان (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان)
حسین ایزدی راد (دانشجوی دکتری آموزش بهداشت، دانشگاه تربیت مدرس)
علی میربلوچ زهی (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایرانشهر)
دکتر غلامرضا مسعودی (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بهداشتی ایرانشهر

شابک: ۳-۱۶۶-۵۱۹-۹۶۴-۹۷۸
ISBN: 978-964-519-166-3

نام کتاب:	اصول طراحی پرسشنامه در مطالعات
تألیف:	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
تألیف:	دکتر ایرج ضاریان، حسین ایزدی راد، علی میرلوچ زهی و دکتر غلامرضا مسعودی
ناشر:	اندیشمند
تاریخ و نوبت چاپ:	اول - بهار ۱۳۹۴
شمارگان:	۱۰۰۰
بها:	۱۱۰۰۰۰ ریال

عنوان و نام پدیدآور	اصول طراحی پرسشنامه در مطالعات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت / تألیف ایرج ضاریان ... [و دیگران].
مشخصات نشر	تهران: اندیشمند، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۲۳۴ ص.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۵۱۹-۱۶۶-۳ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	تألیف ایرج ضاریان ۱۳۴۴، حسین ایزدی راد ۱۳۵۹، علی میرلوچ زهی ۱۳۵۷، عبدالرحیم طبعی درمیان و غلامرضا مسعودی ۱۳۳۲.
یادداشت	واژه نامه.
موضوع	سلامت-پروری -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی
موضوع	آموزش بهداشت -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی
موضوع	بهداشت -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
رده بندی کنگره	۳ ۱۳۹۳ و ۵/۰/۴۴ RA
رده بندی دیویی	۶۱۳/۰۳
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۷۹۳۳۳

انتشارات اندیشمند: تهران - خ دانشگاه - خ روانمهر - پلاک ۴۴ - واحد ۲ - صندوق پستی ۷۴۵۵-۱۹۳۹۵

تلفن ۶۶۹۵۲۶۱۷ و ۷۱-۶۶۹۶۷۲۷۲ Email: Andishmandpress@gmail.com

این کتاب در کمیته چاپ و تألیف دانشگاه مطرح و به تایید داوران شورای پژوهشی دانشگاه رسید و مجوز انتشار آن صادر گردید. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه علوم پزشکی ابرانشهر می‌باشد.

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
دیباچه.....		۱۱
پیش گفتار.....		۱۲
بخش اول: اصول طراحی پرسشنامه.....		۱۳
فصل اول: روش های جمع آوری اطلاعات.....		۱۵
ابزارهای سنجش.....		۱۶
۱- جمع آوری اطلاعات از طریق مشاهده.....		۱۶
۲- جمع آوری اطلاعات از طریق مصاحبه.....		۱۸
۳- جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه.....		۲۰
۴- اعزام آمارگیر و پرسشگر.....		۲۲
۵- استفاده از اسناد و مدارک.....		۲۲
۶- آزمایش.....		۲۳
۷- تلفن.....		۲۳
۸- اینترنت و وب.....		۲۳
فصل دوم: اجزای اصلی پرسشنامه.....		۲۵
پرسشنامه.....		۲۶
اجزای اصلی پرسشنامه.....		۲۷
الف: نامه همراه: معرفی پژوهش در پرسشنامه.....		۲۷
ب: دستورالعمل.....		۲۹
ج: سؤالات یا گویه ها.....		۳۰

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
فصل سوم: زمینه یابی پرسشنامه.....		۳۱
زمینه یابی پرسشنامه.....		۳۳
فصل چهارم: ساختاربندی و طراحی سوالات.....		۳۶
مهمترین تصمیمات در مورد ساختار بندی و طراحی سوالات پرسشنامه.....		۳۷
الف: تصمیم گیری درباره محتوای سوال ها.....		۳۷
ب: تصمیم گیری درباره صورت بندی سؤال ها.....		۳۷
ج: تصمیم گیری درباره شکل پاسخ ها.....		۳۸
د: تصمیم گیری درباره ترتیب قرار گرفتن سوال در پرسشنامه.....		۳۹
تقسیم بندی سؤالات پرسشنامه.....		۴۰
سؤالات رفتار سنجی.....		۴۰
سؤالات نگرش سنجی.....		۴۴
سؤالات آگاهی سنجی.....		۴۶
سؤالات زمینه ای و دموگرافیک.....		۴۹
فصل پنجم: اصول و قواعد مهم در طراحی پرسشنامه.....		۵۲
اصول و قواعد مهم در طراحی پرسشنامه.....		۵۳
فصل ششم: انواع سوالات در پرسشنامه.....		۶۶
انواع سوالات در پرسشنامه.....		۶۷
۱- پرسش های باز و بسته.....		۶۷
۲- پرسش های همراه با واژگان مثبت و منفی.....		۷۱

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
۳- پرسش های دو وجهی	۷۲	۷۲
۴- پرسش های مبهم	۷۳	۷۳
۵- پرسش های مبتنی بر یادآوری گذشته	۷۳	۷۳
۶- پرسش های هدایت کننده	۷۴	۷۴
۷- پرسش های فلزای بار عاطفی	۷۴	۷۴
۸- پرسشنامه حضوری	۷۵	۷۵
۹- پرسشنامه پستی	۷۶	۷۶
زبان و واژه پردازی پرسشنامه	۷۷	۷۷
فصل هفتم: بررسی مقدماتی پرسشنامه	۷۹	۷۹
بررسی مقدماتی پرسشنامه	۸۰	۸۰
ضرورت انجام مطالعه مقدماتی	۸۰	۸۰
پیش آزمون پرسشنامه	۸۲	۸۲
فصل هشتم: چگونگی امتیاز دهی پرسشنامه	۸۵	۸۵
چگونگی امتیاز دهی به سوالات پرسشنامه	۸۶	۸۶
مقیاس لیکرت	۸۶	۸۶
مراحل ساخت مقیاس لیکرت	۸۷	۸۷
سنجش میزان هماهنگی و پایداری درونی و انتخاب گویه های برگزیده	۹۶	۹۶
تعیین ضریب پایایی مقیاس	۹۷	۹۷
مزایا و معایب مقیاس لیکرت	۹۹	۹۹

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
فصل نهم: نحوه کد گذاری		۱۰۲
کد گذاری پرسشنامه		۱۰۳
مراحل کد گذاری		۱۰۳
دفترچه کد گذاری		۱۰۳
فصل دهم: مفهوم مقیاس در طراحی پرسشنامه		۱۰۸
مفهوم مقیاس دو طراحی پرسشنامه		۱۰۹
بخش دوم: تحلیل پرسشنامه		۱۱۹
فصل اول: تعیین روایی در پرسشنامه		۱۲۰
روایی		۱۲۲
۱- اعتبار محتوا		۱۲۲
۲- روایی صوری		۱۲۶
اعتبار ملاکی		۱۲۸
۱- اعتبار پیش بین		۱۲۹
۲- اعتبار همزمان		۱۳۰
اعتبار سازه		۱۳۲
روایی همگرایی		۱۳۳
روایی افتراقی		۱۳۴
عوامل موثر بر روایی آزمون		۱۳۷
عوامل درونی موثر بر روایی آزمون		۱۳۷

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
عوامل بیرونی موثر بر روایی آزمون		۱۳۸
فصل دوم: پایایی پرسشنامه		۱۴۱
پایایی		۱۴۲
روش های سنجش پایایی		۱۴۳
الف) روش آزمون - باز آزمون		۱۴۳
ب) روش موازی یا استفاده از آزمون های همتا		۱۴۵
ج) روش تنصیف (نیمه کردن)		۱۴۵
رود) ش کودر- ریچاردسون		۱۴۶
ه) روش آلفای کرونباخ		۱۴۷
عوامل موثر بر ضریب قابلیت اعتماد		۱۴۸
چگونه می توان به دلایل آلفای کرونباخ منفی پی برد؟		۱۵۱
چگونه می توان آلفای کرونباخ یک پرسشنامه را افزایش داد؟		۱۵۲
فصل سوم: اجرا و سازمان دهی پرسشنامه		۱۵۵
اجرای پرسشنامه		۱۵۶
سازماندهی داده ها		۱۵۸
فصل چهارم: تشخیص نوع آزمون با توجه به مقیاس پرسشنامه		۱۶۲
چگونگی تشخیص نوع آزمون آماری مناسب با توجه به مقیاس پرسشنامه		۱۶۳
مقیاس متغیرها، مسیر اجرا و تفاسیر خروجی ها		۱۶۴
فصل پنجم: ترجمه پرسشنامه		۱۷۴

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
روند ترجمه پرسشنامه‌های پژوهشی و انطباق آنها از لحاظ فرهنگی	۱۷۵	۱۷۵
مرحله مقدماتی	۱۷۶	۱۷۶
بخش سوم : پرسشنامه الکترونیکی	۱۸۵	۱۸۵
استفاده از پرسشنامه‌های الکترونیکی در پژوهش‌های پیمایشی	۱۸۶	۱۸۶
مزایای پرسشنامه‌های الکترونیکی	۱۸۸	۱۸۸
محدودیت‌های پرسشنامه‌های الکترونیکی	۱۹۰	۱۹۰
انواع پرسشنامه‌های الکترونیکی	۱۹۲	۱۹۲
مراحل انجام پیمایش الکترونیکی	۱۹۸	۱۹۸
میزان مشارکت در پیمایش‌های الکترونیکی	۲۰۱	۲۰۱
راهکارهای افزایش میزان مشارکت	۲۰۲	۲۰۲
نمونه‌گیری در پیمایش‌های الکترونیکی	۲۰۵	۲۰۵
ضمیمه	۲۱۱	۲۱۱
منابع	۲۱۹	۲۱۹

دیباچه

استان سیستان و بلوچستان در جنوب شرقی ایران و با مساحت حدود ۱۸۰۷۲۶ کیلومتر مربع، بیش از ۱۱ درصد وسعت کشور ایران را در بر می گیرد. این استان در حال حاضر دارای ۳ دانشگاه علوم پزشکی (زاهدان- زابل و ایرانشهر) می باشد. شهرهای تحت پوشش این دانشگاه شامل: ایرانشهر، دلگان، سرباز، نیک شهر، قصرقند و فوج می باشند که مساحتی حدود ۷۷ هزار کیلومتر مربع را شامل می شوند و حدود ۴۲ درصد مساحت استان تحت پوشش این دانشگاه می باشد. در استان سیستان و بلوچستان و بخصوص در منطقه تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ایرانشهر، زمینه های پژوهشی و تحقیقاتی فراوانی وجود دارد. از آنجایی که اساس کار هر پژوهشی را اطلاعات مورد نیاز آن پروژه تشکیل می دهد و از طرفی نظر به اهمیت طراحی پرسشنامه مناسب به منظور جمع آوری اطلاعات، کتاب طراحی پرسشنامه در راستای رسالت دانشگاه علوم پزشکی ایرانشهر با هدف تالیف منبعی قابل دسترس و کاربردی که خلاء آن احساس می شد، برای دانشجویان و پژوهشگران رشته های بهداشت و آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، انتشار یافته است. امید می رود که تمامی دانشجویان و پژوهشگران حوزه سلامت به ویژه دانشجویان عزیز رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بتوانند بهره لازم و کافی را از این کتاب ببرند.

دکتر ایرج ضاربان

رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایرانشهر

پیش‌گفتار

یادمان باشد که یادگیری مداوم، حداقل شرط لازم برای موفقیت در هر زمینه‌ای است که فعالیت می‌کنیم. سعی کنیم هر روز چیز جدیدی بیاموزیم.

با توجه به عدم وجود منبعی درباره طراحی پرسشنامه در رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، به این فکر افتادیم که در کتابی، اصول طراحی پرسشنامه را برای دانشجویان این رشته مهیا کنیم تا دسترسی پژوهشگران به اصول طراحی پرسشنامه و نحوه تجزیه و تحلیل آن به راحتی میسر گردد. از طرفی دیگر، با نشر این کتاب با عنوان «اصول طراحی پرسشنامه در تحقیقات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت» به یکی از آرزوهای دیرین، که داشتن سهم کوچکی در مطرح نمودن رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت است، دست یابیم.

نظر به اینکه این مجموعه اولین تجربه تحقیقی در این مورد به شمار می‌رود، قطعاً دارای نواقصی است که از چشم تیزبین مطالعه کنندگان پنهان نخواهد ماند. لذا امیدواریم که با استفاده از نظرات و پیشنهادهای سازنده اساتید گرانقدر و پژوهشگران عزیز، بتوانیم مجموعه پربارتری را در چاپ بعدی تقدیم حضور نماییم.

Izadi111389@gmail.com

Izadi1389@chmail.ir

بهار ۱۳۹۴